

**PROTOKÓŁ
KONTROLI KOMPLEKSOWEJ**

przeprowadzonej

w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim

66-010 Nowogród Bobrzański, ul. Ogrodowa 9;

w dniach 6 listopada oraz 1 grudnia 2015 r.

Działając na podstawie art.7 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015r., poz.1390) oraz §13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 126, poz. 718)

Zespół kontrolny w składzie:

1. **Wiesława Mikołajczyk**, Inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego 293-1/2015 z dnia 29.10.2015 r.– Przewodniczący Zespołu
2. **Anna Obiegło**, Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego 293-1/2015 z dnia 29.10.2015 r. – Członek Zespołu

[Dowód – akta kontroli str. 1-4]

Przeprowadził w dniach 6 listopada oraz 1 grudnia 2015r. kontrolę kompleksową w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim w zakresie wszystkich sfer organizacji i funkcjonowania jednostki w realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Kontrolę przeprowadzono w obecności Pani Agnieszki Bandiak–Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim.

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług na rzecz klientów MGOPS w Nowogrodzie Bobrzańskim.

Okres objęty kontrolą: od 01 stycznia 2014 do dnia kontroli. O rozpoczęciu kontroli powiadomiono organ prowadzący oraz podmiot kontrolowany pismem Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. z dnia 27 października 2015 r. znak:PS-I.431.4.6.2015.WMik

[Dowód – akta kontroli str.5-6]

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

Szczegółowej ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. Infrastruktura pomocy kierowanej do osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
3. Zespół interdyscyplinarny;
4. Realizowanie procedury „Niebieskie Karty”;
5. Warunki realizacji zadania.

USTALENIA Z KONTROLI:

- 1. Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie**(art. 6 ust. 2 pkt. 1 cyt. ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie).

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Rada Miejska w Nowogrodzie Bobrzańskim Uchwałą Nr XXXIII/215/13 z dnia 27 marca 2013 r. przyjęła Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2013-2015. Dokument zawiera diagnozę problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Nowogród Bobrzański.

Celem głównym programu jest zmniejszenie rozmiaru przemocy w rodzinach na terenie Gminy poprzez I profilaktykę, II wsparcie oraz III interwencję.

Celem **profilaktyki** było: 1. poszerzanie wiedzy na temat rozmiarów przemocy w rodzinie poprzez takie działania, jak m.in. gromadzenie informacji o zjawisku, monitorowanie miejsc pomocowych i monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą. W ramach realizacji gromadzono dane nt. rodzin dotkniętych przemocą, opracowywano analizy statystyczne i upowszechniano je w sprawozdaniach rocznych, przygotowywano co roku ofertę pomocy specjalistycznej, prowadzono sprawozdawczość z realizowanych usług, monitorowano sytuację rodzin w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

2. podniesienie poziomu wrażliwości społecznej poprzez przeprowadzenie kampanii społecznej, konferencji, prowadzenie zajęć uświadamiających, przygotowanie i udostępnianie materiałów informacyjnych, współpracę ze środkami masowego przekazu. Opracowano, drukowano i upowszechniano w miejscach użyteczności publicznej (oraz na stronie internetowej), informatory o przedmiotowej problematyce, o placówkach i instytucjach

świadczących pomoc (broшуry, ulotki plakaty). Zorganizowano konferencję pt. „Problemy współczesnej rodziny z uwzględnieniem form pomocy rodzinie w środowisku lokalnym”, w której wzięło udział ok. 100 osób. W październiku 2014 r. przewodniczący Zespołu interdyscyplinarnego wziął udział w audycji radiowej Radia Zachód nt. problemów przemocy w rodzinie; w grudniu 2014 r. brał aktywny udział w Powiatowym Form „Nie dla przemocy – Tak dla pomocy”, promując działania zespołu interdyscyplinarnego. Ponadto w 2014 r. na terenie gminy Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka Oddz. w Nowogrodzie Bobrzańskim realizował projekt „Kreujemy rzeczywistość – profilaktyka dla mieszkańców”; z różnych form skorzystało prawie 300 osób, dzieci i dorosłych oraz projekt „Pomagamy skuteczniej; w zajęciach wzięło udział ponad 100 osób z terenu gminy.

3. zwiększenie kompetencji i wiedzy służb społecznych oraz promowania metod wychowawczych bez przemocy poprzez organizację szkoleń gromadzenie i udostępnianie publikacji dot. problematyki, edukację przedmałżeńską i rodzinną, edukację dzieci i młodzieży w przedmiotowym zakresie. W 2013 r. zrealizowano projekt „W rodzinie bezpieczniej”; profesjonaliści uczestniczyli w warsztatach pt. „Praca z rodziną wieloprotblemową”, członkowie Zespołu interdyscyplinarnego podnosili swoje kompetencje m.in. podczas spotkań Zespołu (pogadanki zaproszonych gości z Policji, Zakładu Karnego w Krzywańcu). Profesjonaliści działający na terenie gminy skorzystali z szeregu szkoleń z zakresu m.in. komunikacji z osobą doznającą przemocy oraz osobą stosującą przemoc, działań grup roboczych w sytuacji przemocy wobec dziecka. Zorganizowano kilka form warsztatowych w zakresie podnoszenia umiejętności społecznych i kompetencji wychowawczych dla rodziców, także w ramach projektu systemowego. Ponadto doradca rodzinny w Poradni Rodzinnej realizował edukację przedmałżeńską i rodzinną m.in. w zakresie przemocy w rodzinie (w 2014 r. dla 15 par). W placówkach oświatowych na terenie Gminy Nowogród Bobrzański prowadzono działania profilaktyczne i edukacyjne w obszarze przeciwdziałania przemocy m.in. cykle lekcji wychowawczych, zajęcia edukacyjne, programy profilaktyczne, festyny rodzinne, spotkania ze specjalistami podczas lekcji wychowawczych oraz podczas zebrań z rodzicami.

II W ramach obszaru **wsparcie** zaplanowano 1. działania korekcyjno – edukacyjne dla sprawców w celu zmiany ich zachowań i postaw, zmierzające do ograniczenia lub zakończenia przemocy, poprzez realizację specjalistycznego programu dla sprawców przemocy oraz wsparcie indywidualne. W ramach realizacji tego celu Zespół interdyscyplinarny podejmował takie działania, jak upowszechnianie możliwości udziału sprawców przemocy w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty” w programie

korekcyjno – edukacyjnym realizowanym przez PCPR w Zielonej Górze oraz monitorował udział skierowanych do niego osób – w 2013 r. realizowało go 3 sprawców przemocy z terenu gminy, w 2014 r. – 7, zaś w 2015 r. – 5 sprawców.

2. wspieranie ofiar w radzeniu sobie z problemem przemocy, przerwaniem jej cyklu i zapobieganie kolejnym jej aktom poprzez takie działania, jak: programy terapeutyczne oraz utrzymywanie i tworzenie nowych miejsc udzielających pomocy osobom doznającym przemocy. Wsparcie dla osób doświadczających przemocy odbywało się w ramach działalności Zespołu interdyscyplinarnego (w zespole jest psycholog); stworzenie możliwości wspólnych z psychologiem wizyt w środowisku, poprzez współpracę z asystentem rodziny kierowanym m.in. do rodzin dotkniętych przemocą (w 2014 r. były to 4 rodziny), działalność i upowszechnianie oferty Punktu Pomocy Rodzinie, możliwość skorzystania popołudniami z porad psychologa i pracownika socjalnego.

III **Interwencja** była adresowana zarówno do ofiar, jak i sprawców przemocy. Jej celem była: 1. poprawa warunków organizacyjnych do udzielania skutecznej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie poprzez działania, jak m.in.: kontynuowanie i doskonalenie współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnianie dostępu do usług prawnych i psychologicznych oraz pomoc (w tym mediacje) w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych. Współpraca interdyscyplinarna była pogłębiana w toku działalności Zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych (np. w 2013 r. Grupy Robocze spotkały się łącznie 120 razy, w 2014 r. 87 razy), jak również dzięki realizacji wspólnych przedsięwzięć: szkoleń, konferencji, spotkań. Na terenie Gminy podtrzymywano i poszerzano ofertę pomocy i wsparcia dla osób doznających przemocy, m.in. poprzez finansowanie porad specjalistów (psychologa, prawnika, pracownika socjalnego, upowszechnianiu oferty pomocy finansowanej z Funduszu Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem, podpisanie porozumienia z Lubuskim Stowarzyszeniem na Rzecz Kobiet „Baba” na poradnictwo specjalistyczne, ofertę poradnictwa prawnego, psychologicznego, kuratora w Punkcie Pomocy Rodzinie i w MGOPS. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka Oddział w Nowogrodzie Bobrzańskim w czasie obowiązywania programu oferował pomoc w rozwiązywaniu konfliktów poprzez mediacje (w 2014 r. odbyło się 47 spotkań z rodzinami).

2. szybkie i skuteczne przerwanie aktów przemocy w rodzinie poprzez izolowanie sprawców od ofiar (przepisy stosowane przez Policję, Prokuraturę, Sady) oraz realizację procedury „Niebieskie Karty”. Oddziaływania na sprawców przemocy odbywały się poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty” (w 2013 r. wypełniono 27 „Niebieskich Karty – D”, w 2014 r. – 23).

Ustalono, że zrealizowano/w toku realizacji były wszystkie działania zaplanowane w celach szczegółowych Programu. Wszystkie te działania zawierają się w ustawowych zadaniach w przedmiotowym zakresie.

[Dowód – akta kontroli str. 7-112]

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadania.

2. Infrastruktura pomocy kierowanej do osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że na terenie gminy Nowogród Bobrzański przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych funkcjonuje Punkt Pomocy Rodzinie zatrudniający terapeutę uzależnień i psychologa. Psycholog miał również dyżury w siedzibie MGOPS oraz na terenie placówek oświatowych. Poradnictwo psychologiczne (łącznie 74 porady indywidualne i grupowe) dotyczyło m.in. takich problemów, jak: przemoc psychiczna, fizyczna i ekonomiczna, trudności w relacjach małżeńskich i rodzinnych, problemy wychowawcze; dzieci i młodzież zgłaszała się z problemami dot. np. trudności dorastania w rodzinie alkoholowej, trudności w radzeniu sobie ze stresem, emocjami itp. W 2014 r. i w 2015 r. w ramach PPR realizowano spotkania grupy terapeutycznej prowadzonej przez specjalistę terapii uzależnień; podczas spotkań poruszano problemy takie jak: przemoc w rodzinie z problemem alkoholowym, współuzależnienie, radzenie sobie z emocjami, trudnymi sytuacjami życiowymi, funkcjonowanie rodziny problemowe,, trudne relacje z dziećmi. W zajęciach grupy uczestniczyło 11 osób. W 2015 r. psycholog realizował 8 godzin dyżurów miesięcznie, 20 godzin dyżurów pełnił specjalista z zakresu pracy socjalnej z osobami uzależnionymi, terapeuta ds. uzależnień – 8 godzin dyżurów. W 2015 r. (do końca października) z poradnictwa skorzystało ponad 150 osób.

Bezpłatne porady specjalistów są realizowane w siedzibie MGOPS: psycholog zatrudniony na umowę-zlecenie dyżuruje 2 razy w miesiącu w wymiarze 4 godzin (w pierwszym półroczu 2015 r. udzielił on 20 porad w różnych sprawach, m.in., przemocy) oraz pracownik socjalny (poza godzinami pracy MGOPS: popołudniami i w soboty) w wymiarze 6 godzin w miesiącu (w 2015 r. z jego pomocy w problemach związanych z przemocą, konfliktami rodzinnymi, uzależnieniami, opieką i wychowaniem dzieci, zdrowiem psychicznym skorzystało 12 osób, udzielono 24 porad).

W związku z podpisanym porozumieniem z Lubuskim stowarzyszeniem na Rzecz Kobiet „Baba” od 2012 r. w Nowogrodzie Bobrzańskim funkcjonował Punkt Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem; w 2014 r. i w 2015 r. przyjmował w nim psycholog (4 godz. w miesiącu; w okresie od stycznia 2014 r. do czerwca 2015 r. z jego porad skorzystało ok. 40 osób) oraz prawnik (6 godz. w mies.; w analogicznym okresie z jego porad skorzystały łącznie 83 osoby). Ponadto 3 osoby skorzystały z pomocy finansowej i materialnej.

Poradnictwo psychologiczne było także świadczone przez psychologa z Terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka Oddz. W Nowogrodzie Bobrzańskim, który w 2014 r. udzielał porad w zakresie przemocy w rodzinie (10 porad), problemu alkoholowego (11 porad) czy problemów wychowawczych i emocjonalnych (6 porad). W ramach działalności Terenowego Komitetu w 2014 r. 15 rodzin skorzystało z terapii systemowej rodzin; podejmowane problemy to m.in. zaburzone relacje w rodzinie z powodu przemocy, uzależnień, problemy wychowawcze z dziećmi. W sprawozdaniach przedstawionych kierownikowi jednostki, nie ma informacji o planach i efektach podejmowanych działań, którym udzielana pomoc pozwoliła nabyć umiejętności samodzielnego radzenia sobie z trudnościami, jak również informacji, czy osoby wymagały dalszego innego wsparcia i je otrzymały.

Oferta poradnictwa adresowana do wszystkich chętnych była upowszechniana na stronach internetowych MGOPS oraz Urzędu Miasta, jak również w formie ulotek, ogłoszeń w miejscach użyteczności publicznej. Obejmowani nią byli także klienci korzystający z różnych form pomocy społecznej czy wsparcia. Z dokumentacji prowadzonej w ramach procedury „Niebieskie Karty” wynika, że klienci są kierowani i obejmowani pomocą specjalistyczną, np. psychologiczną w formie pojedynczych spotkań z psychologiem lub terapii psychologicznej. Pomoc ta, obok innych działań podejmowanych przez grupy robocze, przyczyniała się do stabilizacji życiowej tych osób i rodzin. W okresie objętym kontrolą w analizowanej dokumentacji (10 teczek rodzin dobranych losowo, co piąta pozycja rejestrów wpływu „Niebieskich Karty”, w których prowadzono procedurę „Niebieskie Karty”) nie stwierdzono wniosków o udzielenie pomocy w formie całodobowego schronienia z powodu przemocy w rodzinie, nie stwierdzono też rejestru wniosków o udzielenie tego typu pomocy. Zgodnie z wyjaśnieniem wniesionym do protokołu przez kierownika jednostki, w budżecie Ośrodka rokrocznie planowane są środki na zapewnienie całodobowego schronienia potrzebującym. W przypadku zaistnienia takiej konieczności osoby tego wymagające będą kierowane do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Zielonej Górze, Domu

Samotnej Matki w Żarach lub w Żaganiu, bądź do jednej z placówek Fundacji Wzajemnej Pomocy „Arka” w Krzywej (w zależności od potrzeb klientów). Kierownik kontrolowanej jednostki przedłożył zaświadczenie o współpracy z Fundacją, która to współpraca może m.in. polegać na korzystaniu klientów MGOPS wymagających całodobowego schronienia dotkniętych przemocą domową z infrastruktury placówek prowadzonych przez Fundację.

[Dowód – akta kontroli str. 113-178]

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadania.

3. Zespół interdyscyplinarny.

W dniu 28 października 2010 r. Rada Miejska w Nowogrodzie Bobrzańskim przyjęła Uchwałę Nr LVII/362/10 w sprawie określenia warunków funkcjonowania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy. Zespół interdyscyplinarny został powołany Zarządzeniem Nr 38/2011 Burmistrza Nowogrodu Bobrzańskiego z dnia 10 czerwca 2011 r. w sprawie powołania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W Zarządzeniu określono 9 – osobowy imienny skład Zespołu, obejmujący wszystkich podmiotów wymaganych ustawowo, w tym: 3 przedstawicieli MGOPS, Członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowogrodzie Bobrzańskim, przedstawiciele Gimnazjum w Nowogrodzie Bobrzańskim, policjant dzielnicowy Posterunku Policji w Nowogrodzie Bobrzańskim, pielęgniarka środowiskowo – rodzinna, kurator zawodowy w Sądzie Rejonowym z Zielonej Góry oraz przedstawiciel organizacji pozarządowej – Koła w Nowogrodzie Bobrzańskim Terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka w Zielonej Górze. Zarządzeniem Nr 16/2015 Burmistrza Nowogrodu Bobrzańskiego z dnia 10 lutego 2015 r. zmieniono skład Zespołu, poszerzając go o kolejnego przedstawiciela oświaty oraz psychologa.

Zostały zawarte Porozumienia o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym. Członkowie Zespołu oraz grup roboczych podpisali oświadczenia zobowiązujące ich do zachowania poufności uzyskanych danych.

Z posiedzeń Zespołu były sporządzane protokoły, wraz z dołączoną listą obecności. Na podstawie list obecności ustalono, że we wszystkich posiedzeniach w analizowanym okresie wzięło udział od 6 do 9 członków (na 9 w 2014 r.), oraz od 7 do 11 członków (na 12 w 2015 r.); średnio ok. 80 % składu. Z analizy protokołów z posiedzeń wynika, że działalność Zespołu obejmowała przede wszystkim realizację procedury „Niebieskie Karty”, poruszano także szerszą problematykę podejmowania i koordynowania działań przez reprezentowane

podmioty, wymiany informacji, podejmowania działań profilaktycznych, analizę działań w ramach gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar. Na jedno z posiedzeń zaproszono gości z zakładu karnego, którzy przybliżyli członkom Zespołu problematykę oddziaływania na sprawców przemocy domowej, na inne – gości ze Sztabu Policji i Prewencji w Zielonej Górze (dyskusja o roli policjantów Zespołu do Spraw Prewencji Kryminalnej Nieletnich i Patologii w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Praktyką jest sporządzanie rocznych sprawozdań z pracy Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Na podstawie analizy protokołów z posiedzeń zespołu stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą odbyło się 8 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego: 23 stycznia 2014 r., 30 kwietnia 2014 r., 4 lipca 2014 r., 6 listopada 2014 r., 11 lutego 2015 r., 8 kwietnia 2015 r., 1 lipca 2015 r. oraz 1 października 2015 r. Częstotliwość organizacji posiedzeń Zespołu w jednym przypadku nie była zgodna z art. 9a pkt. 7 cyt. wyżej ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, co stanowi istotne uchybienie.

[Dowód: akta kontroli str.179- 326]

Zadanie realizowane z istotnymi uchybieniami w zakresie częstotliwości organizacji posiedzeń Zespołu.

4. Realizowanie procedury „Niebieskie Karty”.

Na terenie Gminy Nowogrodu Bobrzańskiego jest realizowana procedura „Niebieskie Karty”. W 2014r. według wykazu Kart sporządzono 33 karty, natomiast w 2015r. do dnia kontroli zarejestrowano 27 formularzy. Przeanalizowano 17 % dokumentacji dot. problemu przemocy w rodzinie, tj.: 10 akt osobowych osób w rodzinach, w których istniał problem przemocy. Podejmowanie procedury w badanej dokumentacji w każdym przypadku odbywało się z zachowaniem terminowości określonej w §7 ust.1 oraz § 8 ust.1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”... .Każdy analizowany formularz był datowany i potwierdzany przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego w wyznaczonym na formularzu „Niebieskiej Karty – A” miejscu. Ustalono również, że otrzymane formularze „Niebieska Karta - A” przekazywane były członkom Zespołu i grupy roboczej. W celu zachowania poufności wszelkich informacji i danych przyjęto zasadę przekazywania formularzu „Niebieskie Karty - A” bezpośrednio do koordynatora „NK”, a każdy formularz ewidencjonowany jest w tzw. dzienniku korespondencji „NK”. Zgodnie z procedurą

„Niebieskie Karty” na posiedzeniach Zespół wypełnia także formularze „NK – C” i „NK- D”. Na posiedzenia zapraszane są osoby co, do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie oraz osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Każdorazowo spotkania z tymi osobami organizowane były w innym czasie.

Z kontrolowanej dokumentacji („Niebieska Karta-C”) wynika, że wszystkim rodzinom, u których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” dokonano analizy sytuacji rodziny. Na formularzu zawierały się informacje m. in. o sytuacji rodziny w momencie podjęcia z nią pracy, sytuacji zawodowej, mieszkaniowej, zdrowotnej, ekonomicznej, o planowanej pomocy i zobowiązaniach podjętych przez osoby, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową. W celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie dla każdej rodziny utworzono grupę roboczą. Fakt powoływania tych grup jest dokumentowany na formularzu pn. kwestionariusz zgłoszeniowy. Z przeanalizowanych formularzy powołań tych grup wynika, że w ich skład wchodził przedstawiciel instytucji zgodnie z rozpoznany problemem rodziny. Byli to każdorazowo pracownicy socjalni, policjant, a w przypadku rodziny, w której były dzieci powoływano, pedagoga, asystenta rodziny, kuratora.

Badana dokumentacja – akta rodziny, zawierała m.in. karty czynności pracowników socjalnych z wizytacji przeprowadzonych w środowisku, protokoły z przebiegu stanu trzeźwości od GKRPA, adnotacje urzędowe, kwestionariusze zgłoszeniowe z opisem sytuacji rodziny, przebiegu dotychczasowych działań i udzielonej pomocy. W indywidualnych przypadkach akta rodziny zawierały także takie dokumenty jak informacje o uczestnictwie w terapii uzależnień czy wyniki badań szpitalnych. Grupy robocze przyjęły formułę planowania pomocy dla rodziny formułując go w protokole ze spotkań określając rodzaj działań, czas ich realizacji i osobę nadzorującą zadanie. Wskazane byłoby dokumentowanie wszelkich działań podejmowanych w rodzinie i sporządzanie takiego planu pomocy, którego konstrukcja zawierać będzie diagnozę indywidualnych potrzeb każdego członka rodziny, zawarte zostaną w nim informacje o zasobach materialnych, niematerialnych rodziny, w celu przezwyciężenia jej trudnej sytuacji życiowej określony zostanie cele pracy oraz sposób współdziałania między rodziną dotkniętą przemocą domową, a Zespołem/grupą roboczą.

Z kontrolowanej dokumentacji wynika, że wszystkim rodzinom, u których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” udzielano pomocy. Pomoc polegała między innymi na: zgłoszeniu do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, doprowadzeniu do przystąpienia do terapii odwykowej, przygotowywaniu wniosków do sądu, cyklicznych rozmowach wspierających pracownika socjalnego, spotkaniach z psychologiem, terapeutą,

monitorowaniu środowiska rodzinnego, przyznaniu asystenta rodziny, współpracy pedagoga z rodziną kuratora. W wyniku podejmowanych działań przez grupy robocze na rzecz osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” następuje rozpoznawanie indywidualnych uwarunkowań rodzin, wzrasta poziom ich stabilizacji (w dokumentacji notatki z wizyt w środowisku, protokoły). Rodziny w dalszym ciągu są monitorowane. Członkowie grup roboczych nie zakończyli pracy w tym zakresie, trwa kontynuacja działań.

W toku kontroli przeanalizowano dokumentację 5 rodzin w odniesieniu, do których zakończono realizację procedury „Niebieskie Karty.” W 2 badanych przypadkach zamknięcie procedury nastąpiło podczas posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego w dniu 10 września 2014 r., w kolejnych 2 – dniu 12 marca 2015r. oraz w 1 przypadku – na posiedzeniu w dniu 10 czerwca 2015 r. Czas trwania procedur w badanych sprawach wynosił od 1 do 6 miesięcy. Każdą z tych procedur kończył dokument – Protokół w sprawie zakończenia procedury „Niebieskie Karty” zawierający: dane osób, których dotyczyła, datę rozpoczęcia procedury, datę przekazania członkom grupy roboczej informacji o „Niebieskiej Karty-A”, skład grupy roboczej, daty posiedzeń grupy roboczej w sprawie danej rodziny, opis podjętych działań oraz decyzję i uzasadnienie zakończenia procedury. Wszystkie protokoły zostały podpisane przez Przewodniczącego Zespołu. Zamknięcie procedury podczas posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego było poprzedzone złożeniem dokumentu pn. „Informacja grupy roboczej o zakończeniu działań zawierający analizę sprawy oraz uzasadnienie propozycji grupy roboczej zamknięcia procedur w danym przypadku.

Z protokołów wynika, że podstawą zamknięcia analizowanych procedur w 5 przypadkach był §18 pkt 1 ust. 1 cyt. wyżej rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” tzn. ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu stosowania przemocy. W trzech sprawach w wyniku diagnozy sytuacji rodziny, podejmowanych działań przez grupę roboczą i członków rodziny(oboje małżonkowie pracują i starają się wypełniać swoje funkcje w rodzinie) oraz wizyt monitorujących pracownika socjalnego oraz dzielnicowego (13, 8 i 6 wizyt) ustalono, że akty agresji wobec członka rodziny ustały. Grupy robocze podejmowały m.in. takie działania jak: obejmowanie rodziny pomocą asystenta rodziny, zapewnianie członkom rodziny systematycznych konsultacji psychologicznych, udzielanie pomocy w podjęciu pracy przez osobę dotkniętą przemocą w rodzinie, kierowanie osób stosujących przemoc do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych, współpracy z gminną komisją rozwiązywania problemów alkoholowych. W kolejnych przypadkach podstawą zakończenia procedury były wnioski z monitoringu rodziny – nie odnotowano kolejnych aktów przemocy, stwierdzono

stabilizację sytuacji rodziny. Okres monitoringu rodziny do zamknięcia Procedury trwał dwadzieścia jeden i dziesięć miesięcy. Zaplanowano również kilkumiesięczny monitoring rodziny po zakończeniu czynności prowadzonych w ramach procedury „Niebieskie karty”. W ramach procedury osoby podejrzewane o stosowanie przemocy zostały zdiagnozowane przez gminną Komisję rozwiązywania problemów alkoholowych pod kątem uzależnienia, rozpoczęły terapię odwykową, zostały złożone zawiadomienie o popełnienie przestępstwa znęcania się. Pokrzywdzonym zaproponowano wsparcie specjalistów.

[Dowód: akta kontroli str.327-414]

Zadanie realizowane z uchybieniami pod względem dokumentowania planowanych działań na rzecz każdego członka rodziny dotkniętej przemocą domową.

5. Warunki realizacji zadania przez OPS.

W budżecie Miasta Nowogród Bobrzański na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie zaplanowano kwotę 6 tys. zł rocznie; na 1/5 etatu zatrudniono Koordynatora ds. Przeciwdziałania przemocy w Rodzinie.

W dniu kontroli Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim zatrudniał 5 pracowników socjalnych (5 pełnych etatów), co w przeliczeniu na liczbę mieszkańców w Gminie daje średnio 1854osób. Ośrodek spełnia wymogi zatrudnienia pracowników socjalnych, określonych w art. 110 ust.11 i ust.12 ust. ustawy o pomocy społecznej, który stanowi:, że „ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności Gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących; ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”.

Na jednego pracownika socjalnego w 2014r. przypadało średnio 106 środowisk korzystających z pomocy społecznej, przy czym mowa tu o wszystkich korzystających z jakiegokolwiek formy pomocy społecznej– m.in. z powodu ubóstwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, alkoholizmu(dane na podst. sprawozdania MPiPS 03R w Centralnej Aplikacji Statystycznej, Dział5). Każdy z pracowników zajmował się także rodzinami, w których istnieje przemoc domowa. Według stanu na dzień kontroli na terenie

Gminy było 33 czynnych środowisk(dane z wykazu formularzy „NK” w ośrodku pomocy społecznej), w których ujawniono problem przemocy domowej było (średnio 6 środowisk na jednego pracownika socjalnego).

Podczas czynności kontrolnych sprawdzano dokumentację dotyczącą szkoleń kadry. Kontrolującym przedstawiono zaświadczenia ukończonych szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Każdy z pracowników socjalnych uczestniczył w szkoleniu dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Panie uczestniczyły w szkoleniach m.in. o tematyce: Procedury pomocy dziecku krzywdzonemu; Praca z ofiarą i sprawcą przemocy w rodzinie; Praca z rodziną z problemem przemocy; Tworzenie i budowanie zespołów interdyscyplinarnych; Systemowo i interdyscyplinarnie wobec przemocy; Doskonalenie form i metod przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Cytowane powyżej tematy szkoleń wskazują na adekwatność treści zagadnień do zgłębiania i poszerzania wiedzy kadry merytorycznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Gmina Nowogród Bobrzański współpracuje z organizacjami pozarządowymi tj.: Lubuskim Stowarzyszeniem na Rzecz Kobiet „Baba” (od 2012 r. podpisane porozumienie); Terenowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka Oddz. w Nowogrodzie Bobrzańskim; Fundacją Wzajemnej Pomocy „Arka” w Krzywej. Na terenie gminy nie istnieją ośrodki wsparcia, natomiast gmina w tym zakresie współpracuje z Domem Samotnej Matki w Żarach i Żaganiu oraz Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Zielonej Górze. W toku prowadzonych czynności kontrolnych dot. udzielania wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową należy stwierdzić, że Zespół nawiązuje współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin uwikłanych w problem przemocy w rodzinie.

[Dowód: akta kontroli str.415-440]

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadania.

WNIOSKI:

Poddając ocenie sposób realizacji kontrolowanych zadań nie stwierdzono uchybień pod względem:

1. Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. Realizacji działań interwencyjnych, poradnictwa adresowanego do osób zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie;

3. Powoływania składu grup roboczych;
4. Zamykania procedury „Niebieskie Karty”;
5. Warunków realizacji zadania;
6. Przestrzegania terminów określonych w procedurze „Niebieskie Karty”;
7. Zachowania zasady poufności wszelkich informacji i danych osób dotkniętych przemocą domową i osób stosujących przemoc.

Poddając ocenie sposób realizacji kontrolowanych zadań stwierdzono istotne uchybienia w zakresie częstotliwości posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, **uchybień** **w zakresie** dokumentowania planowanych działań na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową.

Odpowiedzialność za stwierdzone uchybienia w zakresie pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ponosi Przewodniczący Zespołu.

Na tym kontrolę zakończono.

Dokonano wpisu do książki kontroli pod nr 2/2015.

Pouczenie

Na podstawie § 18 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 126, poz. 718) Kierownik jednostki może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny odmowy. Odmowa podpisania protokołu przez kierownika jednostki nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.

Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia. Z przeprowadzonych dodatkowych czynności kontrolnych sporządza się protokół.

Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli. W razie nieuwzględniania zastrzeżeń, w całości lub części, zespół inspektorów zajmuje stanowisko na piśmie i przekazuje je do akceptacji Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje:

1. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogrodzie Bobrzańskim;
2. Burmistrz Nowogrodu Bobrzańskiego;
3. WPSLUW a/a.

Kontrolujący:

Wiesława Mikołajczyk
Inspektor w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej

Anna Obiegło
Inspektor Wojewódzki
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej

Kierownik:

Miejsko-Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Nowogrodzie Bobrzańskim
Agnieszka Bandiak

Gorzów Wlkp., dnia 01.03.2016r.

Nowogród Bobrzański dnia 07.03. 2016 r.